

ТАРАННУМИ ЧАШНИ САДА

Рочеъ ба чашни Сада шоирони классику муосир ашъори зиёде сурудаанд. Аз тахлили осори қасидасароён ва ситоишгарони дарбор чунин бармеояд, ки чашнҳо ҳамеша шабҳангом сураат гирифта, дар ҳар манзил кую кӯча базми нишот барпо мешуд. Аз мухтавои ашъори шоироне, ки Сада ва афрӯхтани оташро тараннум намудаанд, бо шукӯху азамати он ошноӣ пайдо кардан мумкин аст. Масалан, Манчеҳрӣ:

Омад эй сайди аҳрор шаби чашни Сада,
Шаби чашни Садаро ҳурмати бисёр бувад.
Барафрӯз оташи Бурзин, ки дар ин моҳ, бәсе,
Озари Бурзин пайғамбари озар бувад.
Оташе бояд чунон к-ас сӯзад амалаш,

Бартар аз доираи гунбади даввор бувад...
Май хур эй аҳрори шаби чашни Сада,
Бода хӯрдан, бале, аз одати аҳрор бувад.
Ман бари Хоҷа равам, то диҳам сим бәсе,
То маро низ ба наздики ту микдор бувад...

Чашни Сада дар замони истиқолият мақому манзалати қадимаи хешро пайдо карда, аз нав эҳё шуд ва шукӯху азамати бештаре касб намуд. Шоирон бо як муҳаббати хоса аз таъриху хусусиятҳои ин чашни қадим сухан мекунанд. Шоир Рустами Ваҳҳоб, ки аз асотиру ривоёти қадим, расму оинҳои миллӣ хуб огоҳӣ дорад, ду шеър эҷод намудааст, ки пурра ба таърихи пайдоиш, хусусиятҳо ва роҳу усули таҷлили чашни Сада бахшида шудааст:

Озарафшон
(суруди Сада)

Эй оташи Сада, эй нури эзадӣ,
Пирӯз ҷовидон фарҳанги сармай.
Оташ ба ҷойгоҳ

Худ оби зиндагист,
Тобанда андарун қонуни бихрадӣ.
Оини Кӯҳшоҳ, тадбири Таҳмурас,
Фарри шаҳаншаҳӣ,

Ҳанги сипаҳбадӣ.

Лаъли дили Ҳушанг,

Раста зи қалби санг,

Поси набарди ҳақ бар

Рағми ҳар дадӣ,

На хашми Зевс, на

ранчи Промитей,

Бо меҳри Ҳурмузӣ аз чарх омадӣ.

Сад шом пештар

Аз субҳи фарвадин,

Пиндори минавӣ, пайғоми мубадӣ.

Зулмат аз ҷаҳон биздой то абад,

Зи оташи Сада, эй нури эзадӣ!

Аз ин шеър оид ба муқаддас будани ин чанши бостон метавон огоҳӣ пайдо намуд. Шоир Садаро «нури эзадӣ» унвон карда, онро дуркунандаи

зулмат ва равшанидиҳандаву нурбахшанда тасвир кардааст. Ӯ ба ривояти ихтироӣ оташ аз ҷониби писари Ӯрмуздшоҳ Ӯшанг ишора мекунад. Аз санг баромадани оташро яке аз муқаддасоте меонад, ки Ӯдованд барои мардум эҳдо кардааст.

Дар робита ба ин мавзӯ метавон мисолҳои зиёд овард. Зикр менамоем, ки истиқлолияти миллии кишвар барои аҳли адаб имкон фароҳам овард, ки онҳо ҷасурона таъриху тамаддуни аҷдодӣ, муқаддасоти миллий, расму оинҳои қадим ва ҷашнҳои бостонро омӯхта, дар инъикоси онҳо дар ашъори дилпазири хеш гомҳои устувор гузоранд.

**Гулрафтор Қурбонова,
Фарзонаи Мамадбек**